

HET WAS EEN GEWONE, donkere winterochtend en het sneeuwde nog altijd. Nergens in het dorp brandde licht achter de ramen. Katri schermde de lamp af om haar broer niet wakker te maken. Het was heel koud in de kamer. Ze maakte koffie en zette de thermosfles naast zijn bed. Bij de deur lag de grote hond haar aan te kijken met zijn snuit tussen zijn poten, hij wachtte tot ze samen naar buiten zouden gaan.

Het sneeuwde al een maand lang in de kuststreek. Sinds mensenheugenis was er niet zoveel sneeuw geweest, van die onophoudelijk vallende sneeuw die zich tegen deuren en ramen ophoopte, die de daken onder haar gewicht liet zuchten en zelfs nog geen uur ophield. De voetpaden waren nog niet schoongeveegd of ze sneeuwden alweer dicht. De kou maakte het werk op de scheepswerven onmogelijk. De mensen werden laat wakker, want de ochtend bestond niet meer, het dorp lag stil tussen de boerderijen onder ongerepte sneeuw totdat de kinderen naar buiten werden gelaten, gillend tunnels en grotten begonnen te graven en zichzelf moesten vermaken. Het was hun verboden om sneeuwballen tegen de ramen van Katri Kling te gooi-

en, maar dat deden ze toch. Katri woonde op de zolder van de winkel van de kruidenier, samen met haar broer Mats en haar grote hond die geen naam had. Vóór het aanbreken van de dag liet ze altijd de hond uit en wandelde ze door de dorpsstraat naar de landtong met de vuurtoren. Dat deed ze elke ochtend, en de mensen werden wakker en zeiden: 'Kijk eens, het sneeuwt nog steeds!' En: 'Daar gaat ze weer met die hond en die kraag van wolvenbont van haar. Het is onnatuurlijk om je hond geen naam te geven, alle honden moeten een naam hebben.'

Er werd over Katri Kling gezegd dat ze zich voor niets anders interesseerde dan voor cijfers en haar broer. En mensen vroegen zich af van wie ze haar gele ogen had. Mats' ogen waren net zo blauw als die van hun moeder waren geweest en niemand kon zich herinneren hoe hun vader er eigenlijk had uitgezien, het was al zo lang geleden dat hij naar het noorden was gegaan om een partij hout te kopen om nooit meer terug te keren. Hij was van buiten het dorp geweest. Je bent niet anders gewend dan dat de ogen van mensen min of meer blauw zijn, maar de ogen van Katri waren bijna net zo geel als die van haar hond. Ze bekeek alles om zich heen met tot spleetjes geknepen ogen en de onnatuurlijke kleur, meer geel dan grijs, was maar zelden te zien. Haar niet-aflatende argwaan, die zo gemakkelijk werd gewekt, kon haar haar ogen kort doen openen, en als het licht op een bepaalde manier viel waren ze echt geel, wat een heel ongemakkelijk gevoel gaf. Je voelde aan dat de enige mensen in wie Katri Kling vertrouwen had

en om wie ze gaf zichzelf en haar broer waren, de broer die ze sinds zijn zesde had opgevoed en beschermd, en dat hield mensen op afstand. Ook het feit dat niemand haar naamloze hond ooit had zien kwispelen. En dat zowel die vrouw als haar hond nooit reageerde als iemand vriendelijk groette.

Na de dood van hun moeder had Katri haar moeders werk als bediende in de winkel overgenomen, en bovendien deed ze de administratie. Ze was heel slim. In oktober had ze ontslag genomen. Het scheen dat de kruidenier haar het liefst het huis uit had willen hebben, maar dat hij dat niet durfde te zeggen. De jonge Mats telde niet mee. Hij was vijftien, tien jaar jonger dan zijn zus, lang en sterk en er werd van uitgegaan dat hij een beetje achterlijk was. Hij deed weleens een klusje in het dorp, maar meestal was hij te vinden op de scheepswerf van de gebroeders Liljeberg, als de bouw tenminste niet vanwege de kou moest worden opgeschort. De Liljebergs lieten hem wat taakjes doen die niet al te belangrijk waren.

In Västerby was men langgeleden gestopt met de visserij, het leverde te weinig op. Er waren drie scheepswerven waar boten werden gebouwd en op een ervan werden boten drooggezet voor de winter en voor herstel. De beste scheepsbouwers waren de gebroeders Liljeberg. Ze waren met z'n vieren en allemaal ongetrouwd. De oudste was Edvard, hij maakte de tekeningen voor de boten. Tussen de bedrijven door reed hij met de postwagen naar de stad en haalde dan ook de handelswaar van de kruidenier op. De postwagen was

eigendom van de kruidenier en de enige auto in het dorp.

De scheepsbouwers in Västerby waren trotse mensen, ze signeerden elk schip met de 'W' van 'Wästerby', zoals de plaatsnaam heel vroeger werd gespeld, alsof hun dorp het oudste was van het hele land. De vrouwen haakten spreien in oude, beproefde patronen en ook zij signeerden die met een 'W'. In juni kwamen de zomergasten zowel de boten als de spreien kopen. Ze leidden een heerlijk zomers leventje zolang de warmte aanhield, en tegen het einde van augustus viel het stil en werd alles weer normaal. En dan deed langzaam de winter zijn intrede.

Inmiddels was de ochtendschemer donkerblauw gekleurd en de sneeuw begon op te lichten. De mensen hadden het licht in hun keuken aangedaan en lieten de kinderen naar buiten. De eerste sneeuwballen ketsten tegen het raam, maar Mats bleef rustig slapen.

Ik, Katri Kling, lig vaak 's nachts na te denken. Mijn gedachten zijn waarschijnlijk ongebruikelijk zakelijk voor nachtelijke gedachten. Ik denk vooral aan geld, veel geld, hoe ik er snel en op een slimme en eerlijke manier aan kan komen, zoveel geld dat ik er niet meer aan hoef te denken. En ik zal het teruggeven, later. Allereerst moet Mats zijn boot krijgen, een grote en zeewaardige boot met een roef en een binnenboordmotor, de beste boot die ooit is gebouwd in dit verder verachtelijke dorp. Elke nacht hoor ik de sneeuw tegen het raam, de zachte fluistering van de sneeuw die door de wind vanaf zee het dorp in wordt geblazen. Dat is

goed, ik wou dat het hele dorp eronder verdween en werd weggevaagd en eindelijk schoon werd... Niets is zo kalm en eindeloos als een lange winterse duisternis, het duurt maar voort, het is als leven in een tunnel waarin het duister zich nu eens verdiept tot nacht en dan weer in ochtendschemer verandert, je bent van alles afgesneden, geborgen en meer op jezelf aangewezen dan normaal. Je wacht en verschuilt je als een boom. Ze zeggen dat geld stinkt, maar dat is niet waar. Geld is net zo schoon als cijfers. Mensen stinken juist, ze hebben allemaal hun eigen verborgen stank en die wordt erger als ze boos, beschaamd of bang zijn. Mijn hond ruikt dat, die weet het onmiddellijk. Als ik een hond was, zou ik te veel weten. Alleen Mats heeft geen geur, hij is schoon als sneeuw. Mijn hond is groot en mooi en hij gehoorzaamt me. Hij houdt niet van me. We respecteren elkaar. Ik respecteer het geheime hondenleven, het geheimzinnige dat grote honden bezitten die nog iets van hun natuurlijke wildheid overhebben, maar ik vertrouw ze niet. Hoe durven mensen die grote, observerende honden te vertrouwen? Ze schrijven hun dieren bijna menselijke eigenschappen toe en bedoelen daarmee edele en innemende eigenschappen. Een hond is stom en hij gehoorzaamt, maar hij heeft ons gobserveerd, kent ons en heeft geroken hoe armzalig we zijn. We zouden stomverbaasd, ontroerd, overweldigd moeten zijn door het feit dat onze honden ons blijven volgen en gehoorzamen. Misschien verachten ze ons. Misschien vergeven ze ons. Of misschien vinden ze het prettig om geen verantwoordelijkheid te dragen.

We zullen het nooit weten. Misschien zien ze ons als een soort verderfelijk ras van uit de kluiten gewassen, misvormde wezens, als enorme, trage kevers. Niet als goden. Honden moeten ons hebben doorzien en een verpletterend inzicht bezitten dat duizenden jaren gehoorzaamheid in bedwang houdt. Waarom is niemand bang voor zijn hond? Hoelang kan een levend wezen dat zelf ooit een wild dier was zijn wildheid ontkennen? Mensen idealiseren hun dieren en tegelijkertijd zien ze minzaam het natuurlijke gedrag van de hond door de vingers; hoe ze de vlooiën uit hun vacht bijten en een bedorven bot begraven, in de modder rollen, de hele nacht naar een lege boom blaffen... En wat doen ze zelf? Ze laten dingen in het verborgene stinken, graven ze weer op en begraven ze opnieuw, en gaan tekeer tegen lege bomen – en waar ze zelf allemaal in rollen... nee. Mijn hond en ik verachten ze. Wij houden ons schuil in een geheim leven, verborgen in onze innerlijke wildheid.

De hond was opgestaan, hij wachtte bij de deur. Ze liepen de trap af en de winkel door. In het halletje trok Katri haar laarzen aan en al die tijd bleven haar duistere, nachtelijke gedachten onwillekeurig door haar hoofd malen. Toen ze de kou in stapte, bleef stilstaan en de zuiverheid van de winter inademde, zag ze eruit als een groot, zwart monument, met haar ongenaakbare hond vlak naast zich, als aan haar zijde vastgegroeid. Hij was nooit aangeliënd. De kinderen vielen stil en maakten zich ploegend door de sneeuw uit de voeten. Om de hoek van het dichtstbijzijnde huis gingen ze verder

met schreeuwen en begonnen met elkaar te vechten. Katri liep langs hen op richting de vuurtoren. Liljeberg had gasflessen naar de vuurtoren gereden, maar het spoor was bijna dichtgesneeuwd. Vlak bij de landtong waaide een harde noordwestenwind van zee, daar was de zijweg die heuvelop naar het huis van de oude juffrouw Aemelin leidde. Katri bleef staan en de hond volgde onmiddellijk haar voorbeeld. Aan de windkant waren ze allebei wit van de sneeuw, die langzaam in hun vacht smolt. Katri bekeek het huis, zoals ze al tijden deed, elke ochtend onderweg naar de vuurtoren. In het huis woonde Anna Aemelin, moederziel alleen, alleen met haar geld. Gedurende de lange winter liet ze zich bijna nooit zien, wat ze nodig had werd door de winkel bezorgd en mevrouw Sundblom kwam eens in de week schoonmaken. Maar vroeg in de lente kon je aan de rand van het bos een glimp opvangen van Anna Aemelins lichtgekleurde jas, wanneer ze heel langzaam tussen de bomen door liep. Haar ouders hadden een hoge leeftijd bereikt en er had nooit iets gekapt mogen worden in hun bos. Toen ze stierven waren ze schatrijk. En nog steeds moest iedereen van het bos afblijven. Het was langzamerhand bijna ondoordringbaar geworden en het stond als een muur vlak achter het huis, het 'konijnenhuis', zoals ze het in het dorp noemden. Het was een grijze, houten villa met kozijnen met witgeschilderd houtsnijwerk, net zo grijswit als het onder de sneeuw bedolven bos dat boven het huis uittorende. Het huis leek inderdaad op een groot, ineengedoken konijn, met de witte verandagordijnen als vierkante

voortanden, de sneeuw boven de domme boogramen als wenkbrauwen en de schoorstenen als waakzame oren. Nergens brandde licht achter de ramen. Het pad op de helling was niet schoongeveegd.

Daar woont ze. Daar zullen Mats en ik ook gaan wonen. Maar ik moet wachten. Ik moet heel goed nadenken voordat ik deze Anna Aemelin een belangrijke plek in mijn leven geef.